

PBVW-KW EWP-22: Omgang met ruige dwergvleermuis

De ruige dwergvleermuis is een kleine vleermuis, met een lengte van circa 5,5 centimeter en een spanwijdte van 23 tot 25 centimeter. De ruige dwergvleermuis weegt 6 tot 15,5 gram. Het is een donkerbruine tot roodbruine vleermuis met kleine, zwarte, ronde oren. De ruige dwergvleermuis valt onder de beschermingsregiems van de Conventie van Bern appendix II, de Habitatrichtlijn (1992) bijlage IV en is beschermd via de Omgevingswet

De ruige dwergvleermuis is een uitgesproken migrant. 's Zomers komen in ons land vooral mannetjes voor. De meeste wijfjes zitten dan elders: De Nederlandse populatie verblijft voor het overgrote deel in het oosten van Duitsland, Polen, de Baltische staten en Rusland. Daar worden ook de jongen geboren. Vanaf augustus en in september trekken de wijfjes en de opgegroeide jongen zuidwestwaarts door Nederland. Tijdens de trek bezoeken de vrouwtjes paarlocaties. De paarterritoria van de mannetjes liggen geclusterd bij elkaar op traditionele locaties. In Nederland zijn de mannetjes vooral in augustus en september actief. Ze lokken de vrouwtjes vanuit de ingang van het paarverblijf die meestal zijn gelegen in boomholten, en op stammen met ruwe schors.

In de Krimpenerwaard is de ruige dwergvleermuis een soort met een regelmatig, maar verspreid voorkomen. De ruige dwergvleermuis wordt voornamelijk in de nazomer en het vroege najaar aangetroffen in vleermuis inventarisaties. Hierbij is geen specifiek deelgebied te herkennen, maar ruige dwergvleermuizen hebben een duidelijke voorkeur voor wat dichter met knotbomen begroeide buurtschappen, Tiendwegen en kaden in de Krimpenerwaard. Hoewel de soort op meerdere boomsoorten is aangetroffen lijkt er een voorkeur te bestaan voor (knot)wilgen waarbij het roepende exemplaar op een hoogte tussen de twee en drie meter aanwezig is. Het roepende die bevindt zich meestal aan de buitenkant van de boom op de stam, maar ook zijn dieren in kleine holten en in de knot van geknotte bomen waargenomen (*Natuurregistraties Buisman & Terlouw*).

De mannetjes blijven trouw aan hun paargebied, maar vertonen frequente verplaatsingen tussen bomen binnen dit gebied. Deze verplaatsingen vinden zowel binnen een nacht als tussen nachten plaats, waardoor steeds op andere plaatsen roepende mannetjes worden aangetroffen. Na de paring vindt voor een belangrijk deel wegtrek plaats, maar lokaal blijven (voornamelijk mannetjes) in ons land overwinteren. Als overwinteringslocaties worden boomholten, achter boomschors, in stapels brandhout, houtloodsen, spouwmuren en stootvoegen van gebouwen gebruikt. Meestal overwinteren ze als solitair exemplaar, maar soms worden kleine groepjes aangetroffen.

Omdat de ruige dwergvleermuis niet op voorhand is uit te sluiten indien lokaal één of enkele (knot)bomen moeten worden verwijderd is door het programmabureau een ontheffing voor de soort ruige dwergvleermuis aangevraagd. Bij een ontheffing hoort een ecologisch werk protocol. Voor de ruige dwergvleermuis luidt dit als volgt:

Onderdeel a - Voorbereidende werkzaamheden en activiteiten

1. In de winter voorafgaande aan de realisatie vindt per deelgebied een bomeninventarisatie plaats waarbij, boomholten worden gecontroleerd op (mogelijk) bewoning. Bewoonde bomen en bomen met geschikte holten worden in de periode waarin geen blad aanwezig is met GPS vastgelegd.
2. De werkzaamheden worden uitgevoerd onder ecologische begeleiding;
3. Indien in het werk blijkt dat voor de werkzaamheden een als geschikt beoordeelde boom voor de soort ruige dwergvleermuis moet worden verwijderd, wordt beoordeeld of via het 'protocol ontwijken' kan worden gehandeld. Voorbeelden van mogelijkheden voor het protocol 'ontwijken' zijn:
 - *Het slechts eenzijdig verwijderen van het bruggenhoofd bij het verwijderen van een brug;*
 - *Het verschuiven van de aanleg locatie van een brug of dam in de breedte van het perceel zodat de boom kan worden gehandhaafd;*

Onderdeel b - Werkperioden en voorwaarden

4. Het rooien van bomen vindt uitsluitend plaats buiten de periode van paargedrag van de ruige dwergvleermuis. Deze periode is bepaald op 1 augustus – 15 oktober;
5. Het rooien van bomen vindt uitsluitend plaats nadat door een ecooloog is bepaald of er geen vleermuizen (of andere fauna) aanwezig zijn (endoscoop camera);
6. Indien bewoning van de boom wordt vastgesteld dient het werk te worden uitgesteld tot deze verlaten is;
7. Indien meerdere bomen moeten worden verwijderd dient te worden bepaald of voldoende alternatieve roep-/baltsplaatsen beschikbaar blijven. Indien dit niet het geval is dient het rooien te worden gefaseerd in ruimte en tijd.

Onderdeel c - Compensatie en mitigatie

8. Voor elke verwijderde (knot)boom wordt een vervangend exemplaar op een passende plaats vanuit het vleermuis perspectief teruggeplaatst;